

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Η άμεση φορολογία των επιχειρήσεων»

(2002/C 241/14)

Στις 17 Ιανουαρίου 2002, και σύμφωνα με το άρθρο 23 του Εσωτερικού Κανονισμού, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση με το ανωτέρω θέμα.

Το τμήμα «Οικονομική και Νομισματική Ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 25 Ιουνίου 2002 (εισηγητής: ο κ. Malosse — συνεισηγήτρια: η κ. Sánchez Míguel).

Κατά την 392η σύνοδο ολομέλειας της 17ης και 18ης Ιουλίου 2002 (συνεδρίαση της 17ης Ιουλίου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 127 ψήφους υπέρ και 1 αποχή την παρούσα γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Στις 23 Οκτωβρίου 2001, η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ανακοίνωση με τίτλο: «Προς μία εσωτερική αγορά χωρίς φορολογικά εμπόδια — Στρατηγική για την πρόβλεψη ενοποιημένης φορολογικής βάσης για τις δραστηριότητες των εταιρειών σε επίπεδο ΕΕ».

1.2. Η παρούσα ανακοίνωση έχει ως στόχο να εκθέσει τις απόψεις της Επιτροπής όσον αφορά τις δράσεις που θεωρεί απαραίτητο και ρεαλιστικό να πραγματοποιηθούν στον τομέα της φορολογίας των εταιρειών στην ΕΕ κατά τα επόμενα έτη προκειμένου να προσαρμοστεί η φορολογία των εταιρειών στην ΕΕ στο νέο οικονομικό πλαίσιο και να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της εσωτερικής αγοράς με την κατάργηση των εσωτερικών φορολογικών εμποδίων. Η φορολογία των επιχειρήσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση αντιστοιχεί σε 3,2 % του ΑΕγχΠ.

1.3. Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι τα καθεστώτα φορολογίας των εταιρειών της ΕΕ δεν μπόρεσαν να προσαρμοστούν σε εξελίξεις όπως η παγκοσμιοποίηση, η οικονομική ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και η Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Επομένως, κρίνει απολύτως αναγκαία την υιοθέτηση μίας νέας προσέγγισης για τη διασφάλιση αυτού που αποκαλεί φορολογική «ευημερία» των οικονομικών παραγόντων.

1.4. Για τη διαμόρφωση αυτής της νέας προσέγγισης, η Επιτροπή βασίζεται στα συμπεράσματα εμπειριστατωμένης — οικονομικής και νομικής — μελέτης, χάρη στην οποία μπόρεσε, αφενός, να προβάλει την πραγματική φορολογική επιβάρυνση που υφίστανται οι επιχειρήσεις στις διάφορες χώρες της Ένωσης και, αφετέρου, να προσδιορίσει τους «τομείς στους οποίους τα καθεστώτα φορολογίας των εταιρειών παρακλύζουν τη διακρατική οικονομική δραστηριότητα στην εσωτερική αγορά και, ως εκ τούτου, πλήττουν τη διεθνή ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της ΕΕ».

1.5. Γενικότερα, και πριν από τη διατύπωση αιτιολογημένης εκτίμησης επί της παρούσας ανακοίνωσης, κρίνεται σκόπιμο να

προβληθεί η σημασία αυτής της άνευ προηγουμένου πρωτοβουλίας της Επιτροπής, έπειτα από τα συμπεράσματα της επιτροπής Ruding, το 1992. Το πλέον καινοτόμο στοιχείο της έγκειται αναμφίβολα στην πρόταση περί ενοποιημένης φορολογικής βάσης των εναρμονισμένων εταιρειών.

1.6. Η πρωτοβουλία της ΕΟΚΕ εμπίπτει στο πλαίσιο της συζήτησης που προτείνει να διενεργηθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανακοίνωσή της, ενώ παράλληλα συνεκτιμά όλους τους παράγοντες οι οποίοι ευθύνονται για τις σημαντικές ανισότητες όσον αφορά τον ανταγωνισμό μεταξύ επιχειρήσεων στην εσωτερική αγορά: τις ασφαλιστικές εισφορές, το κόστος του κεφαλαίου και του εργατικού δυναμικού, τις γενικές οικονομικές συνθήκες, το επίπεδο των υποδομών και των δημοσίων υπηρεσιών, την κατάρτιση και τις δεξιότητες των εργαζομένων. Σε αυτό το πλαίσιο, αξίζει να σημειωθεί ότι ο φορολογικός παράγοντας μπορεί μεν να είναι καθοριστικός, αλλά δεν αποτελεί το μοναδικό στοιχείο που χρήζει συνεκτίμησης κατά την επιλογή του τύπου πραγματοποίησης επενδύσεων.

2. Οι διαπιστώσεις της μελέτης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Κατ' αρχάς, η μελέτη αυτή παρέχει σημαντικό αριθμό ενδείξεων σχετικά με τις πραγματικές φορολογικές επιβαρύνσεις που υφίστανται οι επιχειρήσεις στις διάφορες χώρες της Ένωσης:

2.1. Κατά την Επιτροπή, για τη διενέργεια συγκρίσεων απαιτείται η εξέταση των πραγματικών φορολογικών συντελεστών και όχι των ονομαστικών φορολογικών συντελεστών, δηλαδή του φόρου που πραγματικά καταβάλλουν οι επιχειρήσεις για μια δεδομένη συναλλαγή.

2.2. Η Επιτροπή διαπίστωσε μεν ότι η φορολογία αποτελεί μόνον έναν από τους παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν καθοριστικά τις αποφάσεις για επενδύσεις και χρηματοδότηση, αλλά έκρινε ότι το εύρος των αποκλίσεων μεταξύ των πραγματικών συντελεστών φορολογίας των κρατών μελών επιβάλλει τη διενέργεια εμπειριστατωμένης ανάλυσης. Οι πραγματικοί φορολογικοί συντελεστές παρουσιάζουν σημαντικότερες αποκλίσεις στην επικράτεια της ΕΕ — έως και 30 % —, οι οποίες αποδίδονται κυρίως στην ανομοιογένεια των νόμιμων εθνικών φορολογικών συντελεστών παρά στις διαφορές που υφίστανται όσον αφορά τη φορολογητέα βάση.

2.3. Παρά τις διαφορετικές φορολογητέες βάσεις, κατά την Επιτροπή, οι συντελεστές αποτελούν ικανοποιητικό δείκτη του συνολικού φορολογικού βάρους. Εντούτοις, η Επιτροπή παραμένει πεπεισμένη ότι ο καθορισμός των συντελεστών φορολογίας των επιχειρήσεων συνιστά ζήτημα το οποίο εμπίπτει και πρέπει να εξακολουθήσει προς ώρας να εμπίπτει στη δικαιοδοσία των κρατών μελών.

2.4. Η μελέτη εντοπίζει, εν συνεχεία, ορισμένα φορολογικά εμπόδια που παρακωλύουν τη διασυνοριακή οικονομική δραστηριότητα στην εσωτερική αγορά. Η συνύπαρξη 15 διαφορετικών συνόλων φορολογικών κανόνων για τον προσδιορισμό της φορολογητέας βάσης στην εσωτερική αγορά, πέραν του απορρέοντος κόστους συμμόρφωσης, επιφέρει πολυάριθμα προβλήματα όσον αφορά τη φορολογία των συναλλαγών εντός του ομίλου («τιμές μεταβίβασης») και αυξάνει τον κίνδυνο της διπλής φορολογίας.

Ως προς τούτο, η μελέτη της Επιτροπής προβάλλει μία σειρά δυσμενών επιπτώσεων:

2.4.1. Οι εταιρείες είναι υποχρεωμένες να κατανέμουν τα κέρδη τους σε κάθε χώρα, σε πραγματική βάση, τηρώντας χωριστά λογιστικά στοιχεία.

2.4.2. Τα κράτη μέλη είναι απρόθυμα να παραχωρήσουν ελαφρύνσεις για απώλειες που υφίστανται αλληλοσυνδεόμενες επιχειρήσεις, τα κέρδη των οποίων δεν εμπίπτουν στο πεδίο των δικών τους φορολογικών δικαιωμάτων.

2.4.3. Οι αναδιοργανώσεις σε διακρατικό επίπεδο ενδέχεται να συμβάλουν στην αύξηση της φορολογίας (υπεραξία και άλλες επιβαρύνσεις).

2.4.4. Είναι δυνατό να επιβληθεί διπλή φορολογία λόγω συγκρουόμενων δικαιωμάτων φορολόγησης.

2.5. Στις προαναφερθείσες δυσκολίες προστίθενται και οι κανονιστικές διαφορές, οι διατάξεις όσον αφορά την εισπραξη των φόρων, οι κανόνες σε περίπτωση αμφισβήτησης και ελέγχου, ήτοι οι φορολογικές πρακτικές οι οποίες είναι ακόμη δυσκολότερο να κατανοηθούν από ό,τι τα κείμενα βάσει.

3. Η στρατηγική που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η στρατηγική που προτείνεται από την Επιτροπή για την επίτευξη της φορολογικής «ευημερίας» των οικονομικών παραγόντων περιλαμβάνει δύο στάδια.

3.1. Πρώτον, η εν λόγω στρατηγική προβλέπει ορισμένα εξειδικευμένα μέτρα επί θεμάτων όπως η επέκταση του πεδίου εφαρμογής των οδηγιών περί μερισμάτων (οδηγία περί μητρικών-θυγατρικών εταιρειών) και περί συγχωνεύσεων, η διασυνοριακή αντιστάθμιση της ζημίας, οι τιμές μεταβίβασης και οι συμβάσεις όσον αφορά τη διπλή φορολογία.

3.2. Δεύτερον, η Επιτροπή είναι εντούτοις πεπεισμένη ότι, πιο μακροπρόθεσμα, απαιτείται να παρασχεθεί στις επιχειρήσεις η δυνατότητα να φορολογούνται σύμφωνα με ενιαίο πλαίσιο φορολογίας εταιρειών, το οποίο θα καλύπτει το σύνολο των δραστηριοτήτων τους στην επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά τρόπο ώστε να αποφευχθεί η επαχθής αναποτελεσματικότητα που προκύπτει επί του παρόντος λόγω της συνύπαρξης 15 διαφορετικών φορολογικών καθεστώτων.

4. Πρώτον, μια βραχυπρόθεσμη στρατηγική με μάρχη εξειδικευμένων μέτρων

Η Επιτροπή εκτιμά ότι ορισμένα εξειδικευμένα προς υιοθέτηση μέτρα «μπορεί να αποτελούν ταυτόχρονα προπαρασκευαστικά μέτρα για ένα πλήρες σύστημα», καθώς και ότι «στο άμεσο μέλλον, πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στη βελτίωση των ισχυόντων κανόνων και της εφαρμογής τους».

4.1. *Να διευκολυνθεί η εφαρμογή της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου*

Η Επιτροπή θα διατυπώσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις σημαντικές αποφάσεις της Επιτροπής με στόχο να διευκολυνθεί μία εφαρμογή σύμφωνη προς τη Συνθήκη και τη νομοθεσία της Κοινότητας. Το 2001, η Επιτροπή ξεκίνησε ένα πρόγραμμα συνεδριάσεων με τα κράτη μέλη επί του θέματος, πρόγραμμα το οποίο προτίθεται να συνεχίσει και να επεκτείνει.

4.2. *Οδηγίες περί «μητρικών-θυγατρικών εταιρειών» και περί «συγχωνεύσεων»*

Οι διασυνοριακές ροές εσόδων και οι αναδιαρθρώσεις υπόκεινται συχνά σε πρόσθετο φόρο. Οι οδηγίες περί «μητρικών-θυγατρικών εταιρειών» και περί «συγχωνεύσεων» (90/435/ΕΟΚ και 90/434/ΕΟΚ) δεν κατέστησαν δυνατή την επίλυση του συνόλου των προβλημάτων στον εν λόγω τομέα.

4.2.1. Η Επιτροπή θα προτείνει τροποποιήσεις επί των οδηγιών περί «μητρικών-θυγατρικών εταιρειών» και περί «συγχωνεύσεων», σε συνδυασμό με λεπτομερείς κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά την εφαρμογή και την υλοποίησή τους.

4.2.2. Το 1993, η Επιτροπή είχε ήδη υποβάλει προτάσεις τροποποίησης αυτών των οδηγιών (για τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής τους προκειμένου να καλύπτει όλα τα είδη εταιρειών που υπόκεινται στη φορολογία των εταιρειών). Σήμερα, όμως, θεωρεί ότι οι προαναφερθείσες οδηγίες χρήζουν επέκτασης και βελτίωσης κατά τρόπο ώστε να καλύπτουν ένα ευρύτερο φάσμα εταιρειών, φόρων και συναλλαγών. Το πεδίο εφαρμογής τους πρέπει, εξάλλου, να καλύπτει τις εταιρείες που μελλοντικά θα διέπονται από το Καθεστώς Ευρωπαϊκής Εταιρείας («societas europeae», SE).

4.2.3. Οι δυνατότητες διασυνοριακής αντιστάθμισης ζημιών παραμένουν εξαιρετικά περιορισμένες και, συχνά, όμιλοι εταιρειών

φορολογούνται επί των κερδών τους σε χώρα της εσωτερικής αγοράς, χωρίς να έχουν εκ παραλλήλου δυνατότητα συνυπολογισμού των ζημιών που υπέστησαν σε άλλη χώρα.

4.2.4. Η Επιτροπή θα αποσύρει την πρόταση οδηγίας που είχε υποβάλει το 1990, με στόχο να επιτρέπεται στις επιχειρήσεις να συνυπολογίζουν τις ζημιές που υφίστανται οι μόνιμες εγκαταστάσεις τους και οι θυγατρικές τους σε άλλα κράτη μέλη, η οποία δεν έτυχε της αποδοχής των κρατών μελών.

4.2.5. Προκειμένου να υπερνικηθούν οι επιφυλάξεις των κρατών μελών έναντι οποιασδήποτε κοινοτικής πρωτοβουλίας στον εν λόγω τομέα, η Επιτροπή προτίθεται να συγκαλέσει, κατά το 2002, μια σειρά προπαρασκευαστικών τεχνικών συνεδριάσεων με τα κράτη μέλη ενόψει της κατάρτισης νέας βελτιωμένης πρότασης, με ενδεχομένως ευρύτερο πεδίο εφαρμογής, καθώς και της υποβολής έκθεσης σχετικά με τις νομοθετικές προθέσεις της, πριν από το τέλος του 2003.

4.3. Οι τιμές μεταβίβασης

Το ζήτημα των τιμών μεταβίβασης αποτελεί, διεθνώς, ένα από τα κυριότερα επίμαχα σημεία μεταξύ επιχειρήσεων και φορολογικών υπηρεσιών, και δη μεταξύ των ίδιων των φορολογικών υπηρεσιών.

4.3.1. Η φορολογία που επιβάλλεται στις συναλλαγές αγαθών και υπηρεσιών εντός πολυεθνικών εταιρειών αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία δεδομένου ότι οι συναλλαγές αυτές έχουν λάβει πρωτοφανείς διαστάσεις κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών και αντιστοιχούν πλέον σχεδόν στο ήμισυ του παγκόσμιου εμπορίου. Οι φορολογικές υπηρεσίες έχουν εκ των πραγμάτων περιορισμένη εικόνα των πολυεθνικών εταιρειών και των εμπορικών συναλλαγών τους λόγω της κατά τόπον αρμοδιότητάς τους, ενώ η συνολική θεώρηση της συναλλαγής είναι αδύνατη.

4.3.2. Είναι, επίσης, γεγονός ότι το αντίτιμο των συναλλαγών αυτών δεν υπακούει πάντοτε στον νόμο της αγοράς και υπάρχουν υπόνοιες ότι οι επιχειρήσεις συχνά επιδιώκουν τη μείωση της συνολικής φορολογικής τους επιβάρυνσης μέσω της μεταφοράς των κερδών τους προς χώρες με ευνοϊκότερη φορολογία. Οι φορολογικές υπηρεσίες θα αμφισβητήσουν λοιπόν τις τιμές οι οποίες κατά την άποψή τους δεν ανταποκρίνονται στις τιμές που θα ίσχυαν μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων και υφίσταται σημαντικός κίνδυνος διπλής φορολογίας διότι οι προσεγγίσεις διαφέρουν ανάλογα με τις χώρες, με αποτέλεσμα μία τιμή να θεωρείται υπερβολικά υψηλή σε μία χώρα και εξαιρετικά χαμηλή σε κάποια άλλη χώρα, γεγονός το οποίο επιφέρει επανόρθωση σε αμφότερες τις περιπτώσεις, χωρίς να μπορούν οι φορολογικές υπηρεσίες να συνεννοηθούν όσον αφορά το ποια θα έπρεπε να είναι η «σωστή τιμή».

4.3.3. Παρά τις δράσεις που αναλαμβάνονται για την καθιέρωση δικαιων αρχών, κυρίως με παρότρυνση του ΟΟΣΑ, ο κίνδυνος αντιδικίας με τις φορολογικές υπηρεσίες είναι πολύ σημαντικός, πόσο μάλλον που η διαφύλαξη των φορολογικών εσόδων αποτελεί τη μείζονα προτεραιότητά τους επί του θέματος, με αποτέλεσμα η επιβολή διπλής φορολογίας να αποτελεί συχνό φαινόμενο.

4.3.4. Επιπλέον, επειδή οι διεθνείς φορολογικές συμβάσεις δεν μπορούν εν προκειμένω να εφαρμοσθούν αποτελεσματικά, οι υπό εξέταση λύσεις ποσώς ρυθμίζουν το πρόβλημα των κινδύνων διαφορετικής εκτίμησης αναλόγως των κρατών, εφόσον τα διάφορα κράτη έχουν περιορισμένη μόνον εικόνα της συναλλαγής.

4.3.5. Δεδομένου ότι το πρόβλημα τίθεται ήδη και αναμένεται να οξυνθεί ακόμη περισσότερο μελλοντικά σε μία ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή αγορά, καθίσταται συνεπώς επιβεβλημένη η εξεύρεση κοινών λύσεων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4.3.6. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή προτείνει τη δημιουργία «Κοινού φόρουμ για τον καθορισμό των τιμών μεταβίβασης» με τα κράτη μέλη, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2002. Ως στόχος τίθεται η βελτίωση του συντονισμού μεταξύ κρατών μελών, και μεταξύ κρατών μελών και επιχειρήσεων, όσον αφορά τη φορολογία των διασυνοριακών συναλλαγών εντός του ομίλου. Επιπλέον, τα κράτη μέλη τείνουν να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις ολόενα και επαχθέστερες απαιτήσεις τεκμηρίωσης για τις τιμές μεταβίβασης. Το προαναφερθέν φόρουμ θα μπορούσε να ασχοληθεί με την εξέταση ορισμένων θεμάτων για τα οποία δεν απαιτείται η υιοθέτηση νομοθεσίας, όπως παραδείγματος χάρι οι συμφωνίες προκαθορισμένων τιμών, οι απαιτήσεις τεκμηρίωσης και οι μέθοδοι καθορισμού των τιμών μεταβίβασης, στο πλαίσιο των σχετικών κατευθυντηρίων γραμμών του ΟΟΣΑ.

4.4. Η Σύμβαση Διαιτησίας και οι συμβάσεις για την εξάλειψη της διπλής φορολογίας

Οι μηχανισμοί που αποσκοπούν στον περιορισμό της διπλής φορολογίας λόγω διασυνοριακών δραστηριοτήτων, είτε πρόκειται για διμερείς συμβάσεις περί διπλής φορολογίας είτε για τη Σύμβαση του 1990 με στόχο την εξάλειψη των αποκλινοσών εκτιμήσεων μεταξύ εθνικών υπηρεσιών όσον αφορά την τροποποίηση της μεταφοράς των κερδών ανάμεσα σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις («Σύμβαση Διαιτησίας» — 90/436/ΕΟΚ), δεν λειτουργούν ικανοποιητικά.

4.4.1. Το 2003, η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση οδηγίας με στόχο την ανανέωση και τη βελτίωση της Σύμβασης Διαιτησίας, καθώς και την ερμηνεία των διατάξεών της από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

4.4.2. Το 2004, η Επιτροπή προτίθεται να δημοσιεύσει ανακοίνωση σχετικά με το θέμα των συμβάσεων περί διπλής φορολογίας των κρατών μελών, προκειμένου να προβληθεί η ανάγκη προσαρμογής ορισμένων διατάξεων των διμερών συμβάσεων μεταξύ κρατών μελών κατά το υπόδειγμα της πρότυπης σύμβασης του ΟΟΣΑ, με σκοπό να συμμορφωθούν περαιτέρω με τις αρχές της Συνθήκης της ΕΚ. Ο μακροπρόθεσμος στόχος έγκειται στη διατύπωση της πρότυπης σύμβασης του ΟΟΣΑ και των ερμηνευτικών σχολίων της, με βάση την κοινοτική πραγματικότητα, έτσι ώστε να πληρούνται οι ειδικές απαιτήσεις λόγω της συμμετοχής στην Κοινότητα, και μάλιστα να συναφθεί πολυμερής σύμβαση της ΕΕ.

5. Δεύτερον, μια μακροπροθεσμή στρατηγική ενοποιημένης βάσης φορολογίας των επιχειρήσεων

Τούτο αποτελεί την κυριότερη καινοτομία της παρούσας ανακοίνωσης.

5.1. Παρότι τα διάφορα προαναφερθέντα εξειδικευμένα μέτρα θα συμβάλουν μέχρι ενός ορισμένου σημείου στην επίτευξη προόδου όσον αφορά την άρση των φορολογικών εμποδίων, η Επιτροπή έχει επίγνωση του γεγονότος ότι το μείζον πρόβλημα — δηλαδή η συνύπαρξη δεκαπέντε διαφορετικών φορολογικών καθεστώτων — θα εξακολουθήσει να υφίσταται. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η αντιμετώπιση των βαδύτερων αιτιών του προβλήματος.

5.2. Η μελέτη που επισυνάπτεται στην ανακοίνωση προβαίνει σε εμπεριστατωμένη διερεύνηση του θέματος, με την προσομοίωση της επίπτωσης μιας υποθετικής εναρμόνισης ορισμένων ειδικών στοιχείων των φορολογικών καθεστώτων.

5.3. Ως δυνητικά σημαντικότερη επίπτωση θεωρείται η εφαρμογή ενός κοινού ονομαστικού φορολογικού συντελεστή στην ΕΕ, δεδομένου ότι κανένα άλλο από τα εξεταζόμενα σενάρια δεν θα είχε, συγκριτικά, παρόμοια επίπτωση.

5.4. Εντούτοις, η Επιτροπή εκτιμά ότι η διαμόρφωση ενοποιημένης βάσης φορολογίας εταιρειών για το σύνολο των δραστηριοτήτων τους εντός της ΕΕ θα μπορούσε να συμβάλει σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, απλούστευση και διαφάνεια των καθεστώτων φορολογίας εταιρειών, κυρίως δια της μείωσης του κόστους συμμόρφωσης.

5.5. Η καθιέρωση ενοποιημένης βάσης φορολογίας θα παρείχε σε επιχειρήσεις που αναπτύσσουν διασυνοριακές και διεθνείς δραστηριότητες εντός της ΕΕ τη δυνατότητα:

- να υπολογίζουν το εισόδημα ολόκληρου του ομίλου με βάση ένα ενιαίο σύνολο κανόνων,
- να καταρτίζουν ενοποιημένη λογιστική για φορολογικούς σκοπούς, γεγονός το οποίο θα ευνοούσε την εξάλειψη των ενδεχόμενων φορολογικών επιπτώσεων των καθαρά εσωτερικών συναλλαγών στα πλαίσια του ομίλου.

5.6. Προς το σκοπό αυτό, η μελέτη της Επιτροπής διατύπωσε αρκετές δυνητικές τεχνικές προσεγγίσεις. Οι εναλλακτικές δυνατότητες που εξετάστηκαν έχουν ως εξής:

5.6.1. Φορολογία σύμφωνα με τους κανόνες του κράτους εγκατάστασης της «μητρικής εταιρείας». Η ενοποιημένη βάση φορολογίας ενός ομίλου πολυεθνικών εταιρειών θα υπολογίζεται σύμφωνα με το φορολογικό κώδικα του κράτους εγκατάστασης της «μητρικής εταιρείας» (δηλαδή, εκεί που έχει την έδρα της).

5.6.2. Φορολογία σύμφωνα με κοινή ενοποιημένη βάση. Η ενοποιημένη φορολογική βάση για έναν όμιλο πολυεθνικών εταιρειών θα μπορούσε να υπολογίζεται σύμφωνα με εξ ολοκλήρου νέους εναρμονισμένους κανόνες, σε ολόκληρη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5.6.3. Ευρωπαϊκός φόρος εισοδήματος εταιρειών: ο φόρος επί του εισοδήματος εταιρειών θα μπορούσε να καταβάλλεται σε ευρωπαϊκή κλίμακα και τα φορολογικά έσοδα να τροφοδοτούν (τουλάχιστον εν μέρει) τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5.6.4. Υποχρεωτική εναρμόνιση των υφισταμένων βάσεων φορολογίας. Εν αντιθέσει προς τις τρεις προαναφερθείσες εναλλακτικές δυνατότητες, οι οποίες θα συνυπήρχαν με τα εθνικά φορολογικά καθεστώτα, η ενοποιημένη φορολογική βάση για όλες τις επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα υπολογιζόταν σύμφωνα με εναρμονισμένους κανόνες.

5.7. Οι μελλοντικές εξελίξεις στον τομέα της ευρωπαϊκής εταιρείας (Καταστατικό ευρωπαϊκής εταιρείας για τις ΜΜΕ, όπως προτείνεται στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της ΟΚΕ που υιοθετήθηκε στις 21 Μαρτίου 2002⁽¹⁾) παρέχουν επίσης τη δυνατότητα να προβλεφθεί για τις εταιρείες αυτές ένα γενικό καθεστώς φορολογίας των εταιρειών και μία ενοποιημένη φορολογική βάση για τις εταιρείες τα οποία θα καλύπτουν το σύνολο των δραστηριοτήτων τους στην ΕΕ.

5.8. Για αυτό το δεύτερο στάδιο, η Επιτροπή αρχίζει μία πραγματική συζήτηση σχετικά με την οριστική μορφή που απαιτείται να λάβει η φορολογία των επιχειρήσεων στην Ευρώπη, προβαίνοντας σε παρουσίαση διαφόρων εναλλακτικών λύσεων επί των οποίων θα πρέπει να πραγματοποιηθούν σαφείς επιλογές.

6. Βασικές αρχές που πρέπει να ληφθούν υπόψη

6.1. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη φιλόδοξη προσέγγιση που υιοθετεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εκτιμά ότι εναπόκειται πράγματι στο ευρωπαϊκό εκτελεστικό όργανο να υποβάλει προτάσεις οι οποίες να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

6.2. Εντούτοις, η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για την κατ' εξοχήν εστίαση του πεδίου εφαρμογής των προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο ζήτημα των φορολογικών εμποδίων που παρακωλύουν τις διασυνοριακές δραστηριότητες, παρότι οι φορολογικές διαφορές επηρεάζουν το σύνολο των επιχειρήσεων, κυρίως δε τις μικρές επιχειρήσεις. Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι δεν πρέπει να υποτιμηθούν οι αρνητικές συνέπειες λόγω έλλειψης διαφάνειας, καθώς και εξαιτίας υπερβολικών ανισοτήτων οι οποίες ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, με συνακόλουθο φορολογικό ντάμπινγκ.

⁽¹⁾ ΟΚΕ 363/2002 «Καταστατικό ευρωπαϊκής εταιρείας για τις ΜΜΕ» (INT/109).

6.3. Η καθιέρωση νόμιμου ανταγωνισμού μεταξύ επιχειρήσεων, όπως επισημαίνεται στην έκθεση Ruding, πρέπει να συνιστά προτεραιότητα οποιασδήποτε ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας στο φορολογικό τομέα.

6.4. Η ίση μεταχείριση όλων των επιχειρήσεων κάθε κατηγορίας, και ιδιαίτερα των μικρότερων εξ αυτών, πρέπει να αποτελέσει κάτι περισσότερο από έναν απλό στόχο και να καταστεί πραγματική επιταγή η οποία θα διέπει το σχέδιο αυτό σε όλα τα στάδια της εφαρμογής του.

6.5. Οι προτάσεις στον τομέα της φορολογίας πρέπει να συμπορεύονται με τους βασικούς πολιτικούς στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παραδείγματος χάρη, σύμφωνα με τις στρατηγικές που αποφασίστηκαν στο Κάρντιφ και στο Λουξεμβούργο, είναι σημαντικό να συμβάλουν οι προτάσεις αυτές στη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για την απασχόληση και, άρα, στην επιδίωξη ουδέτερης φορολογίας έναντι των εξής δύο συντελεστών παραγωγής: της απασχόλησης και του κεφαλαίου. Κρίνεται επίσης σημαντικό να συναρτηθούν οι προτάσεις αυτές με τους στόχους της Διάσκεψης Κορυφής της Λισσαβόνας για την απασχόληση και, συνεπώς, να προαχθεί μία φορολογία η οποία να ευνοεί τη δημιουργία και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και της απασχόλησης.

6.6. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει μία προσέγγιση προσανατολισμένη στην απλούστευση των φορολογικών καθεστώτων, τόσο στην περίπτωση των διασυνοριακών δραστηριοτήτων όσο και στην περίπτωση των δραστηριοτήτων εντός της εθνικής αγοράς. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, είναι κεφαλαιώδους σημασίας να επιτευχθεί η διαφάνεια των φορολογικών καθεστώτων των επιχειρήσεων στην επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

6.7. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να εμπνευσθεί από λύσεις που επελέγησαν ήδη όσον αφορά τη φορολογία σε ορισμένες χώρες, όπου εφαρμόζονται διαφορετικά φορολογικά καθεστώτα με σεβασμό της ποικιλομορφίας και της κυριαρχίας των διαφόρων περιοχών, χωρίς να θίγεται η αρχή του νόμιμου ανταγωνισμού και υπό συνθήκες διαφάνειας. Ως προς τούτο, ευκαίω θα ήταν να μελετηθεί περαιτέρω το παράδειγμα της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, δεδομένου ότι φαίνεται να συνδυάζει επιτυχώς την επικουρικότητα με την αρμονία του συνόλου.

6.8. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η φορολογική νομοθεσία πρέπει να συνδέεται άμεσα με τη διαδικασία εναρμόνισης των λογιστικών προτύπων.

6.8.1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν κατόρθωσε να επιτύχει μία πραγματική εναρμόνιση των λογιστικών υποχρεώσεων των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Παρότι η υιοθέτηση της 4ης και της 7ης οδηγίας περί εταιρειών επέφερε προσέγγιση των εθνικών

λογιστικών των επιχειρήσεων, οι τροποποιήσεις και οι ιδιαιτερότητες ανάλογα με το είδος της επιχείρησης οδήγησαν στην καθιέρωση ενός συνόλου κανόνων που δεν επιτρέπουν την εναρμόνιση.

6.8.2. Η εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Λογιστικής (IAS) θα μπορούσε να είναι μία λύση, εφόσον τα πρότυπα αυτά έχουν ήδη ενσωματωθεί στην κοινοτική νομοθεσία⁽¹⁾ για τις εταιρείες που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο, για τις εταιρείες χρηματοδότησης και για τις ασφαλιστικές εταιρείες. Ωστόσο, η σκοπιμότητα των εν λόγω διεθνών προτύπων έγκειται στη λογιστική ενημέρωση των επενδυτών, ενώ η φορολογία των εταιρειών προϋποθέτει μία λογιστική η οποία να αντικατοπτρίζει τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης για τον προσδιορισμό του αποτελέσματος κάθε οικονομικού έτους.

6.9. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την προσέγγιση σύμφωνα με την οποία οι φορολογικές προτάσεις πρέπει να συσχετισθούν με τα καταστατικά ευρωπαϊκών εταιρειών που — σύμφωνα με τη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της ΟΚΕ με θέμα «Καταστατικό ευρωπαϊκής εταιρείας για τις ΜΜΕ»⁽²⁾ — πρέπει να παρέχονται σε κάθε κατηγορία επιχείρησης.

6.10. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η επικείμενη προσχώρηση στην ΕΕ χωρών οι οποίες κατά κανόνα διαθέτουν εισόδημα σαφώς χαμηλότερο του μέσου όρου, θα ευνοήσει την επίτευξη κάθε ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας στον τομέα της φορολογίας των επιχειρήσεων. Πράγματι, αφενός, η προσχώρηση αυτή δεν μπορεί παρά να επιτείνει τις υφιστάμενες φορολογικές ανισότητες εντός της ενιαίας αγοράς και, αφετέρου, είναι σκόπιμο να προσδιοριστούν ορισμένα κοινά κριτήρια για χώρες οι οποίες βρίσκονται στο στάδιο της διαμόρφωσης του φορολογικού τους καθεστώτος σύμφωνα με εντελώς καινούριες βάσεις.

7. Οι θέσεις της ΕΟΚΕ

7.1. Όσον αφορά το πρώτο στάδιο, η ΕΟΚΕ επικροτεί τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής οι οποίες αποσκοπούν στο να επισπευσθεί η υιοθέτηση διατάξεων για την αποτροπή της διπλής φορολογίας και υποστηρίζει όλως ιδιαίτερω την πρόταση περί «Κοινού φόρουμ της ΕΕ για τον καθορισμό των τιμών μεταβίβασης».

7.1.1. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι προτάσεις αυτές αποτελούν σημαντικό βήμα για την εξάλειψη των φορολογικών εμποδίων στο εσωτερικό της ενιαίας αγοράς. Εντούτοις, οι εν λόγω πρωτοβουλίες δεν αναμένεται να φέρουν αποτέλεσμα στην περίπτωση των υπερβολικών φορολογικών στρεβλώσεων που εξακολουθούν να υφίστανται εντός της ενιαίας αγοράς, ενώ υπάρχει κίνδυνος να επιταθούν με τη διεύρυνση.

7.1.2. Η ΕΟΚΕ εμμένει στο γεγονός ότι αυτό το πρώτο στάδιο, το οποίο εμπεριέχει πρακτικές λύσεις, απαιτείται να εφαρμοσθεί πάραυτα.

(1) ΕΕ C 260 της 17.9.2001, σ. 86 «Εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων» (INT/101).

(2) ΟΚΕ 363/2002 «Καταστατικό ευρωπαϊκής εταιρείας για τις ΜΜΕ» (INT/109).

7.2. Όσον αφορά το επόμενο στάδιο, η ΕΟΚΕ ⁽¹⁾ είναι σύμφωνη με τη φιλοδοξία που αποσκοπεί σε μία Εσωτερική Αγορά χωρίς φορολογικά εμπόδια. Εκτιμά ότι τούτο δεν μπορεί παρά να είναι ένα μέσο για την καθιέρωση κοινών αρχών προς όφελος μίας Εσωτερικής Αγοράς στην οποία θα έπρεπε να επικρατούν συνθήκες νόμιμου ανταγωνισμού. Οι προαναφερθείσες κοινές αρχές θα μπορούσαν, επίσης, να συμβάλουν στην υλοποίηση των στόχων της απλούστευσης, της ανταγωνιστικότητας και της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης.

7.2.1. Η ΕΟΚΕ θεωρεί απολύτως αναγκαίο να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την επίτευξη διαφάνειας των φορολογικών καθεστώτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση πριν από την καθιέρωση συνθηκών νόμιμου ανταγωνισμού. Υπό αυτό το πρίσμα, η τέταρτη δυνατότητα που προτείνει η Επιτροπή περί εναρμονισμένης φορολογικής βάσεως είναι η μόνη που ανταποκρίνεται σε αυτόν το στόχο. Είναι γεγονός ότι οι τρεις άλλες εναλλακτικές λύσεις (εκτός του μη προαιρετικού ευρωπαϊκού φόρου) που προτείνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποσκοπούν στην καθιέρωση δύο διαφορετικών καθεστώτων για τις επιχειρήσεις σε συνάρτηση με το εάν αναπτύσσουν ή όχι δραστηριότητες πέραν των εθνικών τους συνόρων. Οι λύσεις αυτές θα συνέβαλαν στη διαμόρφωση ενός τρόπου τινά φορολογικού προνομίου, μίας φορολογίας δύο ταχυτήτων, και συνεπώς δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές.

7.2.2. Ο στόχος περί εναρμονισμένης φορολογικής βάσεως για όλες τις επιχειρήσεις στην επικράτεια της ΕΕ είναι συμβατός με τη φορολογική κυριαρχία των κρατών μελών και των περιφερειών διότι διαφυλάσσει τη δυνατότητά τους να καθορίζουν το επίπεδο της φορολογίας. Σε αυτό το σημείο αξίζει να επισημανθεί ότι η διαφάνεια που θα επιτυγχάνετο χάρη σε εναρμονισμένη φορολογική βάση θα παρείχε τη δυνατότητα στους οικονομικούς παράγοντες να ασκούν ισχυρές πιέσεις προς τις εθνικές αρχές, γεγονός το οποίο δεν είναι εφικτό επί του παρόντος εξαιτίας της αδιαφάνειας των φορολογικών καθεστώτων. Εν καιρώ, ευκαίω θα ήταν να

(1) ΕΕ C 48 της 21.2.2002, σ. 73 «Φορολογική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση — Προτεραιότητες για τα προσεχή έτη» (ECO/072) και ΟΚΕ 366/2002 «Ο φορολογικός ανταγωνισμός και η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων» (ECO/067).

επιτευχθεί πραγματική σύγκλιση των επιπέδων άμεσης φορολογίας των επιχειρήσεων, ενώ ενδιάμεσο στάδιο θα μπορούσε να αποτελέσει ο καθορισμός μίας κλίμακας συντελεστών ή συντελεστών αναφοράς, οι οποίοι να ανταποκρίνονται ταυτόχρονα και στους στόχους της Διάσκεψης Κορυφής της Λισαβόνας για την ενδυνάμωση της απασχόλησης στην ΕΕ.

7.2.3. Κατά την εξέταση της δυνατότητας εναρμονισμένης φορολογικής βάσεως, θα ήταν σκόπιμο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λάβει υπόψη την ανάγκη ουδέτερης φορολογίας έναντι των συντελεστών παραγωγής, με μείζον μέλημα να μην τεθεί σε μειονεκτική θέση η απασχόληση.

7.2.4. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πειραματική διερεύνηση της διαδικασίας εναρμόνισης της φορολογικής βάσεως για τις εταιρείες που επέλεξαν ευρωπαϊκό καθεστώς, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα τους παρασχεθεί πλεονέκτημα έναντι των λοιπών εταιρειών όσον αφορά την άσκηση φορολογικών πιέσεων. Εντούτοις — προς όφελός τους και με στόχο να καταστούν ελκυστικά τα ευρωπαϊκά καθεστώτα — θα μπορούσε να τους προταθεί μία ενοποιημένη φορολογική βάση, σύμφωνα με τη δεύτερη δυνατότητα που εκθέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, γεγονός το οποίο θα αποτελούσε πλεονέκτημα από πλευράς απλούστευσης για τις επιχειρήσεις που αναπτύσσουν διεθνικές δραστηριότητες. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της δυνατότητας παροχής ευρωπαϊκού καθεστώτος σε όλες τις επιχειρήσεις, ασχέτως της οργάνωσης και του μεγέθους τους, και, ως προς τούτο, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει δίχως αναβολή την πρωτοβουλία που ανέλαβε η ΕΟΚΕ με στόχο να αποκτήσουν οι ΜΜΕ καταστατικό ευρωπαϊκής εταιρείας.

7.2.5. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει, επίσης, την επιτέλεση προόδου σε θεσμικό επίπεδο προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της καθιέρωσης μίας εσωτερικής αγοράς με φορολογική διαφάνεια και, ειδικότερα, την τροποποίηση της υποχρεωτικής ομοφωνίας στην περίπτωση της φορολογίας των επιχειρήσεων. Επιπλέον, διάκειται ευνοϊκά όσον αφορά τη χρήση της διαδικασίας των ενισχυμένων συνεργασιών — όπως αυτή ορίζεται από τη Συνθήκη της Νίκαιας — η οποία θα παρείχε τη δυνατότητα σε μία ομάδα κρατών μελών να προχωρήσουν ως προπομποί σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες.

Βρυξέλλες, 17 Ιουλίου 2002.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Göke FRERICHS